

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15016000	Compostela	Santiago de Compostela	2018/2019

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SSC	Servizos socioculturais e á comunidade	CSSSC01	Educación infantil	Ciclos formativos de grao superior	Réxime de adultos

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesiões semanais	Horas anuais	Sesiões anuais
MP0013	O xogo infantil e a súa metodoloxía	2018/2019	6	187	187

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	FÁTIMA MARTÍN SANTOS
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Esta programación realízase para o módulo O XOGO INFANTIL E A SÚA METODOLOXÍA pertencente ao Ciclo formativo de grao superior de Educación Infantil; tomado como referencia o Decreto 226/200 polo que se establece o título de Técnico Superior en Educación Infantil. Nel introdúcense as adaptacións necesarias para adecuar a docencia ás características do alumnado e as características do contorno sociocultural do centro.

Baseádonos para esta adecuación, ademais no perfil profesional do título, Competencia xeral e Competencias profesionais, persoais e sociais e que se concretan no Decreto do Currículo como segue:

Perfil profesional do título: O perfil profesional do título de técnico superior en educación infantil determínase pola súa competencia xeral, polas súas competencias profesionais, persoais e sociais, así como pola relación de cualificacións e, de ser o caso, unidades de Competencia do Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais incluídas no título.

Competencia xeral: A competencia xeral deste título consiste en deseñar, pór en práctica e avaliar proxectos e programas educativos de atención á infancia no primeiro ciclo de educación infantil no ámbito formal, consonte a proposta pedagóxica elaborada por un mestre ou unha mestra coa especialización en educación infantil ou título de grao equivalente, e en toda a etapa no ámbito non formal, xerando contornos seguros en colaboración con profesionais e coas familias.

Competencias profesionais, persoais e sociais: As competencias profesionais, persoais e sociais deste título son as que se relacionan deseguido:

- a) Programar a intervención educativa e de atención social á infancia a partir das directrices do programa da institución e das características individuais, do grupo e do contexto.
- b) Organizar os recursos para o desenvolvemento da actividade respondendo ás necesidades e ás características dos nenos e das nenas.
- c) Desenvolver as actividades programadas empregando as estratexias metodolóxicas e os recursos apropiados, e creando un clima de confianza.
- d) Deseñar e aplicar estratexias de actuación coas familias, no marco das finalidades e os procedementos da institución, para mellorar o proceso de intervención.
- e) Responder ás necesidades dos cativos e das cativas, así como das familias que requiran a participación de profesionais ou servizos, utilizando os recursos e os procedementos axeitados.
- f) Actuar ante continxencias relativas ás persoas, aos recursos ou ao medio, transmitindo seguridade e confianza, e aplicando, de ser o caso, os protocolos de actuación establecidos.
- g) Avaliar o proceso de intervención e os resultados obtidos, elaborar e xestionar a documentación asociada ao proceso, e transmitir a información co fin de mellorar a calidade do servizo.
- h) Manter actualizados os coñecementos científicos e técnicos relativos á propia actividade profesional, utilizando os recursos existentes para a aprendizaxe ao longo da vida.
- i) Actuar con autonomía e iniciativa no deseño e na realización de actividades, con respecto polas liñas pedagóxicas e de actuación da institución en que se desenvolva a actividade.
- j) Manter relacións fluídas cos nenos e as nenas, coas súas familias, cos membros do seu grupo e con outro persoal profesional, amosando habilidades sociais e capacidade de xestión da diversidade cultural, e achegar solucións para os conflitos que se presenten.
- k) Xerar contornos seguros, respectando a normativa e os protocolos de seguridade na planificación e no desenvolvemento das actividades.
- l) Exercer os dereitos e cumprir as obrigas que se deriven das relacións laborais, consonte o establecido na lexislación.
- m) Xestionar a propia carreira profesional, analizando oportunidades de emprego, autoemprego e aprendizaxe.
- n) Crear e xestionar unha pequena empresa, realizando o estudo da viabilidade de produtos, de planificación da produción e de comercialización.
- o) Participar na vida económica, social e cultural cunha actitude crítica e de responsabilidade.

Asociado á unidade de competencia:

UC1027_3: Establecer e manter relacións fluídas coa comunidade educativa e coordinarse coas familias, co equipo educativo e con outros profesionais.

UC1028_3: Programar, organizar, realizar e avaliar procesos de intervención educativa de centro e de grupo de cativos e cativas.

UC1029_3: Desenvolver programas de adquisición e adestramento en hábitos de autonomía e saúde, e programas de intervención en situacións de risco.

UC1030_3: Promover e pór en práctica situacións de xogo como eixe da actividade e do desenvolvemento infantil.

UC1031_3: Desenvolver os recursos expresivos e comunicativos do neno e da nena como medio de crecemento persoal e social.

UC1032_3: Desenvolver accións para favorecer a exploración do contorno a través do contacto cos obxectos, e as relacións do cativo e da cativa cos seus iguais e coas persoas adultas.

UC1033_3: Definir, secuenciar e avaliar aprendizaxes, interpretadas no contexto do desenvolvemento infantil de cero a seis anos.

Isto nos permitirá traballar de cara a conseguir o rol do posto de traballo propio de este ciclo formativo que se traducirá en actividades específicas con resultados concretos, na adaptación en función das variacións que se dan na práctica do traballo e nos procesos produtivos, actuar correctamente ante anomalías, dirixir o conxunto do traballo e acadar os obxectivos da organización, así como establecer prioridades e actuar en coordinación con outros departamentos.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	Modelo lúdico	Identificación das características do xogo infantil e identificación e diferenciación das teorías sobre o xogo. Recoñecemento das diferentes clasificacións e tipos de xogo. Elaboración de fichas de xogo para un ficheiro e recompilación de xogos infantís. Análise da evolución do xogo na infancia e a súa importancia no desenvolvemento e a relación dos xogos coas diferentes áreas de desenvolvemento. Valoración do xogo como eixe metodolóxico no proceso de ensinanza- aprendizaxe e emprego de recursos lúdicos na escola infantil: <u>cesto dos tesouros e xogo heurístico</u>	40	15
2	O xogo como elemento integrador.	Valor do xogo na atención á diversidade. Adaptación de xogos segundo as necesidades e características específicas.	22	15
3	Os materiais nos xogos: os xoguetes.	Concepto de xoguete, características e clasificación. Lexislación sobre seguridade. Transmisión de valores a través dos xoguetes. Elaboración de xoguetes.	35	15
4	Os espazos de xogo infantil.	O xogo no ámbito da animación sociocultural e espazos de educación non formal: festas, actividades extraescolares, campamentos, obradoiros...	35	15
5	Planificación de actividades lúdicas	Elaboración de proxectos lúdicos tendo en conta os elementos de planificación.	35	20
6	Avaliación de actividades lúdicas	Características dos instrumentos de avaliación	20	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	Modelo lúdico	40

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Contextualiza o modelo lúdico na intervención educativa e valóralo tendo en conta as teorías sobre o xogo, a súa evolución, a súa importancia no desenvolvemento infantil e o seu papel como eixe metodolóxico.	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identificáronse as características do xogo nos nenos e nas nenas.
CA1.2 Analizouse a evolución e a importancia do xogo durante o desenvolvemento infantil.
CA1.3 Valorouse a importancia de incorporar aspectos lúdicos no proceso de ensino e aprendizaxe.
CA1.4 Establecéronse similitudes e diferenzas entre as teorías do xogo.
CA1.5 Relacionouse o xogo coas dimensións do desenvolvemento infantil.
CA1.6 Recoñeceu a importancia do xogo como factor de integración, adaptación social, igualdade e convivencia.
CA1.7 Analizáronse as técnicas e os recursos do xogo: cesto dos tesouros e xogo heurístico.
CA1.8 Analizáronse proxectos que utilicen o xogo como eixe de intervención, no ámbito formal e non formal.
CA1.9 Incorporáronse elementos lúdicos na intervención educativa.
CA1.10 Valorouse a importancia do xogo no desenvolvemento infantil e como eixe metodolóxico da intervención educativa.

4.1.e) Contidos

Contidos
Xogo e desenvolvemento infantil.
Xogo e dimensións afectiva, social, cognitiva, sensorial e motora.
Teorías do xogo: tipos e clases.
Xogo e aprendizaxe escolar.
Xogo e integración social: diversidade.
Modelo lúdico: características.
Análise das técnicas e dos recursos do modelo lúdico. O cesto dos tesouros e o xogo heurístico.
Toma de conciencia da importancia do xogo no desenvolvemento infantil.
Valoración do xogo na intervención educativa.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	O xogo como elemento integrador.	22

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Selecciona xoguetes para actividades lúdicas e relaciona as súas características coas etapas do desenvolvemento infantil.	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Analizáronse tipos de xoguetes, as súas características, a súa función e as capacidades que contribúen a desenvolver o proceso evolutivo dos nenos e das nenas.
CA4.2 Valoráronse as novas tecnoloxías como fonte de información.
CA4.3 Elaborouse un catálogo de xoguetes infantís acaídos para a idade.
CA4.4 Compiláronse xoguetes tradicionais en relación coa idade.
CA4.5 Identificáronse xoguetes para espazos pechados e abertos adecuados á idade.
CA4.6 Enumeráronse e clasificáronse xoguetes atendendo a criterios de idade, espazo de realización, papel do persoal educador, número de participantes, capacidades que desenvolven, relacións que se establecen e materiais necesarios.
CA4.7 Analizouse a necesidade das adaptacións nos recursos lúdicos coa aplicación de axudas técnicas.
CA4.8 Establecéronse criterios para a disposición, a utilización e a conservación de materiais lúdicos.
CA4.9 Analizouse a lexislación en materia de uso e seguridade de xoguetes.
CA4.10 Recoñeceuse a necesidade da adecuación ás condicións de seguridade dos xoguetes infantís.

4.2.e) Contidos

Contidos
Funcións do xoguete.
Influencia dos papeis sociais nos xoguetes.
Lexislación sobre xoguetes: identificación e interpretación de normas de seguridade e calidade.
Clasificación dos xoguetes: criterios
Creatividade e xoguetes.
Selección de xoguetes para diversos espazos.
Disposición, utilización e conservación dos materiais e dos xoguetes.
Organización dos recursos e dos materiais.
Adaptacións nos recursos lúdicos coa aplicación de axudas técnicas
Recurso lúdico: xeración e renovación.

Contidos
Influencia dos medios de comunicación e das novas tecnoloxías nos xoguetes infantís.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Os materiais nos xogos: os xoguetes.	35

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Deseña actividades lúdicas en relación coas teorías do xogo e co momento evolutivo en que se ache o cativo ou a cativa.	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Tívoise en conta o momento evolutivo no deseño das actividades lúdicas.
CA3.2 Enumeráronse e clasificáronse actividades lúdicas atendendo a criterios como as idades, os espazos, o papel do persoal técnico, o número de participantes, as capacidades que desenvolven, as relacións que se establecen e os materiais necesarios.
CA3.3 Tivéronse en conta as características e o nivel de desenvolvemento dos pequenos e das pequenas para a programación de actividades lúdico-recreativas.
CA3.4 Compiláronse xogos tradicionais relacionados coa idade.
CA3.5 Analizáronse os elementos da planificación de actividades lúdicas.
CA3.6 Relacionouse o significado dos xogos máis frecuentes na etapa infantil coas capacidades que desenvolven.
CA3.7 Valoráronse as novas tecnoloxías como fonte de información.
CA3.8 Valorouse a actitude do persoal profesional con respecto ao tipo de intervención.

4.3.e) Contidos

Contidos
Valoración do xogo na intervención educativa.
Xustificación do xogo como recurso educativo.
Proceso de análise de persoas destinatarias.
Elementos da planificación de actividades lúdicas.
Materiais e recursos lúdicos utilizados nos xogos escolares e extraescolares.
Clasificación dos xogos: tipos e finalidade.
Compilación de xogos tradicionais e actuais da comunidade.
Selección de xogos para espazos pechados e abertos.
Influencia dos medios de comunicación e das novas tecnoloxías nos xogos e nos xoguetes infantís.
Influencia dos papeis sociais nos xogos.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Os espazos de xogo infantil.	35

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA5 - Pon en práctica actividades lúdicas en relación cos obxectivos establecidos e os recursos necesarios.	SI

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA5.1 Tívoise en conta a adecuación das actividades para os obxectivos establecidos na súa posta en práctica.
CA5.2 Xustificouse a necesidade de diversidade no desenvolvemento de actividades lúdicas.
CA5.3 Organizáronse os espazos, os recursos e os materiais tendo en conta as características evolutivas das persoas destinatarias, en función das súas idades e consonte os obxectivos previstos.
CA5.4 Estabeceuse unha distribución temporal das actividades en función da idade das persoas destinatarias.
CA5.5 Identificáronse os trastornos máis comúns e as alternativas de intervención.
CA5.6 Realizáronse xoguetes con materiais adecuados á etapa.
CA5.7 Realizáronse as actividades lúdico-recreativa axustándose á planificación temporal.
CA5.8 Valorouse a importancia de xerar contornos seguros.

4.4.e) Contidos

Contidos
Análise das técnicas e dos recursos do modelo lúdico. O cesto dos tesouros e o xogo heurístico.
Actividades lúdicas extraescolares, de lecer e tempo libre, e de animación infantil.
Aplicación da programación ás actividades lúdicas.
Materiais lúdicos e xoguetes: elaboración.
Preparación e desenvolvemento de festas infantís, saídas extraescolares, campamentos, obradoiros, e proxectos lúdicos e recreativos.
Aspectos organizativos e lexislativos.
Intervención do persoal profesional da educación infantil no xogo dos nenos e das nenas.
Análise de estratexias para favorecer situacións lúdicas.
Promoción de igualdade a partir do xogo.
Valoración do xogo como recurso para a integración e a convivencia.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Planificación de actividades lúdicas	35

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Contextualiza o modelo lúdico na intervención educativa e valóralo tendo en conta as teorías sobre o xogo, a súa evolución, a súa importancia no desenvolvemento infantil e o seu papel como eixe metodolóxico.	NO
RA2 - Deseña proxectos de intervención lúdicos en relación co contexto, co equipamento e co servizo en que se desenvolva, así como cos principios da animación infantil.	SI
RA4 - Selecciona xoguetes para actividades lúdicas e relaciona as súas características coas etapas do desenvolvemento infantil.	NO
RA5 - Pon en práctica actividades lúdicas en relación cos obxectivos establecidos e os recursos necesarios.	NO
RA6 - Avalía proxectos e actividades de intervención lúdica, e xustifica as técnicas e os instrumentos de observación seleccionados.	SI

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.9 Incorporáronse elementos lúdicos na intervención educativa.
CA2.1 Descríbense os principios, os obxectivos e as modalidades da animación infantil.
CA2.2 Identifícanse os tipos de centros que ofrecen actividades de xogo infantil.
CA2.3 Analizouse a lexislación, as características, os requisitos mínimos de funcionamento, as funcións e o persoal.
CA2.4 Identifícanse as características e as prestacións do servizo ou do equipamento lúdico.
CA2.5 Aplicáronse os elementos da programación no deseño do proxecto lúdico.
CA2.6 Establecéronse espazos de xogo tendo en conta o tipo de institución, os obxectivos previstos, as características dos cativos e das cativas, os materiais de que se dispoña, o orzamento e o tipo de actividade para realizar neles.
CA2.7 Valoráronse as novas tecnoloxías como fonte de información na planificación de proxectos lúdico-recreativos.
CA2.8 Definíronse os criterios de selección dos materiais e das actividades para realizar, de organización e recollida de materiais, das técnicas de avaliación e dos elementos de seguridade nos lugares de xogos.
CA2.9 Tívoe en conta a xestión e a organización de recursos humanos e materiais no deseño do proxecto lúdico.
CA2.10 Adaptouse un proxecto tipo de intervención lúdico-recreativa para un programa, para un centro ou para unha institución concretos.
CA2.11 Valorouse a importancia de xerar contornos seguros.
CA4.5 Identifícanse xoguetes para espazos pechados e abertos adecuados á idade.
CA4.8 Establecéronse criterios para a disposición, a utilización e a conservación de materiais lúdicos.
CA4.9 Analizouse a lexislación en materia de uso e seguridade de xoguetes.
CA4.10 Recoñeuse a necesidade da adecuación ás condicións de seguridade dos xoguetes infantís.
CA5.1 Tívoe en conta a adecuación das actividades para os obxectivos establecidos na súa posta en práctica.

Criterios de avaliación
CA5.2 Xustificouse a necesidade de diversidade no desenvolvemento de actividades lúdicas.
CA5.3 Organizáronse os espazos, os recursos e os materiais tendo en conta as características evolutivas das persoas destinatarias, en función das súas idades e consonte os obxectivos previstos.
CA5.4 Estableceuse unha distribución temporal das actividades en función da idade das persoas destinatarias.
CA6.1 Identificáronse as condicións e os métodos necesarios para realizar unha avaliación da actividade lúdica.
CA6.2 Seleccionáronse os indicadores de avaliación.
CA6.3 Aplicáronse técnicas e instrumentos de avaliación a distintas situacións lúdicas, tendo en conta criterios de fiabilidade, validez, utilidade e pragmatismo para as persoas usuarias da información.
CA6.4 Elixiuse e aplicouse a técnica acaída segundo a finalidade do rexistro.
CA6.5 Extraéronse as conclusións e explicáronse as consecuencias derivadas, para o axuste ou para a modificación do proxecto.
CA6.6 Valorouse o uso das novas tecnoloxías como fonte de información.
CA6.7 Identificáronse as adaptacións requiridas polo xogo nun suposto práctico de observación de actividade lúdica.

4.5.e) Contidos

Contidos
<p>Valoración do xogo na intervención educativa.</p> <p>Animación como actividade socioeducativa na infancia.</p> <p>Identificación e selección de técnicas e recursos lúdicos.</p> <p>Planificación, deseño e organización de recunchos e zonas de xogo interiores e exteriores.</p> <p>Adaptacións nos recursos e nas axudas técnicas referidas ao xogo.</p> <p>Uso das novas tecnoloxías na planificación de proxectos lúdico-recreativos.</p> <p>Obxectivos e modalidades da animación infantil.</p> <p>Elementos da planificación de proxectos lúdicos.</p> <p>Espazos lúdicos interiores e exteriores. Necesidades infantís.</p> <p>Análise dos espazos lúdicos e recreativos das zonas urbanas e rurais.</p> <p>Sectores produtivos de oferta lúdica.</p> <p>Ludotecas.</p> <p>Outros servizos lúdicos: espazos de xogos en grandes almacéns, aeroportos, hoteis, centros hospitalarios, etc.</p> <p>Medidas de seguridade nos espazos lúdicos e recreativos.</p> <p>Xustificación do xogo como recurso educativo.</p> <p>Proceso de análise de persoas destinatarias.</p> <p>Elementos da planificación de actividades lúdicas.</p> <p>Materiais e recursos lúdicos utilizados nos xogos escolares e extraescolares.</p>

Contidos

Selección de xogos para espazos pechados e abertos.

Lexislación sobre xoguetes: identificación e interpretación de normas de seguridade e calidade.

Aplicación da programación ás actividades lúdicas.

Promoción de igualdade a partir do xogo.

Valoración do xogo como recurso para a integración e a convivencia.

Observación no xogo: instrumentos de observación.

Identificación dos requisitos para realizar a observación nun contexto lúdico-recreativo.

Elección e elaboración dos instrumentos de observación segundo o tipo de observación e os aspectos relacionados co xogo en calquera contexto.

Novas tecnoloxías como fonte de información.

Predisposición á autoavaliación.

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	Avaliación de actividades lúdicas	20

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Deseña proxectos de intervención lúdicos en relación co contexto, co equipamento e co servizo en que se desenvolva, así como cos principios da animación infantil.	NO
RA4 - Selecciona xoguetes para actividades lúdicas e relaciona as súas características coas etapas do desenvolvemento infantil.	NO
RA5 - Pon en práctica actividades lúdicas en relación cos obxectivos establecidos e os recursos necesarios.	NO
RA6 - Avalía proxectos e actividades de intervención lúdica, e xustifica as técnicas e os instrumentos de observación seleccionados.	SI

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.5 Aplicáronse os elementos da programación no deseño do proxecto lúdico.
CA2.6 Establecéronse espazos de xogo tendo en conta o tipo de institución, os obxectivos previstos, as características dos cativos e das cativas, os materiais de que se dispoña, o orzamento e o tipo de actividade para realizar neles.
CA2.7 Valoráronse as novas tecnoloxías como fonte de información na planificación de proxectos lúdico-recreativos.
CA2.8 Definíronse os criterios de selección dos materiais e das actividades para realizar, de organización e recollida de materiais, das técnicas de avaliación e dos elementos de seguridade nos lugares de xogos.
CA2.9 Tívoe en conta a xestión e a organización de recursos humanos e materiais no deseño do proxecto lúdico.
CA2.10 Adaptouse un proxecto tipo de intervención lúdico-recreativa para un programa, para un centro ou para unha institución concretos.
CA4.5 Identificáronse xoguetes para espazos pechados e abertos adecuados á idade.
CA4.8 Establecéronse criterios para a disposición, a utilización e a conservación de materiais lúdicos.
CA4.9 Analizouse a lexislación en materia de uso e seguridade de xoguetes.
CA4.10 Recoñeuse a necesidade da adecuación ás condicións de seguridade dos xoguetes infantís.
CA5.1 Tívoe en conta a adecuación das actividades para os obxectivos establecidos na súa posta en práctica.
CA5.2 Xustificouse a necesidade de diversidade no desenvolvemento de actividades lúdicas.
CA5.3 Organizáronse os espazos, os recursos e os materiais tendo en conta as características evolutivas das persoas destinatarias, en función das súas idades e consonte os obxectivos previstos.
CA5.4 Estableceuse unha distribución temporal das actividades en función da idade das persoas destinatarias.
CA6.1 Identificáronse as condicións e os métodos necesarios para realizar unha avaliación da actividade lúdica.
CA6.2 Seleccionáronse os indicadores de avaliación.
CA6.3 Aplicáronse técnicas e instrumentos de avaliación a distintas situacións lúdicas, tendo en conta criterios de fiabilidade, validez, utilidade e pragmatismo para as persoas usuarias da información.
CA6.4 Elixíuse e aplicouse a técnica acaída segundo a finalidade do rexistro.

Crterios de avaliación
CA6.5 Extraéronse as conclusións e explicáronse as consecuencias derivadas, para o axuste ou para a modificación do proxecto.
CA6.6 Valórouse o uso das novas tecnoloxías como fonte de información.
CA6.7 Identifícanse as adaptacións requiridas polo xogo nun suposto práctico de observación de actividade lúdica.

4.6.e) Contidos

Contidos
Planificación, deseño e organización de recunchos e zonas de xogo interiores e exteriores.
Elementos da planificación de proxectos lúdicos.
Espazos lúdicos interiores e exteriores. Necesidades infantís.
Lexislación sobre xoguetes: identificación e interpretación de normas de seguridade e calidade.
Aplicación da programación ás actividades lúdicas.
Promoción de igualdade a partir do xogo.
Valoración do xogo como recurso para a integración e a convivencia.
Observación no xogo: instrumentos de observación.
Valoración da importancia da observación do xogo na etapa infantil.
Identificación dos requisitos para realizar a observación nun contexto lúdico-recreativo.
Elección e elaboración dos instrumentos de observación segundo o tipo de observación e os aspectos relacionados co xogo en calquera contexto.
Novas tecnoloxías como fonte de información.
Predisposición á autoavaliación.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

CRITERIOS MÍNIMOS DE AVALIACIÓN:

Táboa comparativa das teorías do xogo

Características e funcións do xogo

Analizar diferentes xogos (vídeos, xogos tradicionais) en función dos valores e capacidades que transmiten e desenvolven.

Deseñar e poñer en práctica distintas actividades de xogos que desenvolvan os ámbitos cognitivo, motor, afectivo e social.

Elaborar unha guía informativa para familias sobre os beneficios dos xoguetes

Analizar a lexislación sobre seguridade dos xoguetes e ludotecas

Recopilar en Internet e clasificar información sobre recursos produtivos da educación non formal

Realizar un resumo da lexislación que regula as actividades lúdicas non formais

Buscar na rede diferentes centros de ocio e tempo libre para e analizar a oferta lúdica dos mesmos

Buscar na rede de diferentes centros de ocio e tempo libre para persoas con discapacidade, e analizar a oferta lúdica dos mesmos

Analizar diferentes xoguetes atendendo a diversos criterios

Deseñar un recanto de xogo, tendo en conta os criterios pertinentes.

Deseño da distribución dun patio escolar en zonas de xogo

Programación de actividades de xogo, recolléndolas con imaxes ou pictogramas

Deseñar e elaborar un programa para unha ludoteca.

Clasificar xoguetes segundo o sistema ESAR

Deseñar un programa para unha excursión de un día nun centro de educación infantil

Deseño dun proxecto lúdico.

Deseñar e elaborar diferentes actividades lúdicas: para a celebración de festividadeas como aniversarios, magosto, entroido, festas locais..

Elaborar instrumentos de avaliación

Aplicar os instrumentos de avaliación

Función do xogo nos nenos e nenas con discapacidades.

Deseñar xoguetes para nenos ou nenas con diferentes discapacidades

Adaptar diferentes xogos para nenos e nenas con diferentes discapacidades

CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

Os mínimos esixibles deste módulo son todos aqueles que se recollen ó longo da programación didáctica e especificados por unidades.

Os criterios de cualificación serán os seguintes:

As cualificacións trimestrais e final do módulo obterase do seguinte xeito:

a) Un 30% da mesma procederá da cualificación obtida no relativo ao grao de adquisición dos contidos conceptuais. A avaliación deste apartado farase a partir das probas escritas ou orais. Para aprobar este módulo, deberán alcanzar o aprobado (5) en cada unha das probas que se realicen ó longo do curso. Realizarase como mínimo unha proba, por trimestre. No caso de realizarse máis dunha proba escrita, a media ponderada ou aritmética de tódalas notas obtidas daranos a cualificación dos contidos conceptuais, sempre e cando se alcance un cinco en cada unha das probas.

a) Un 30% procederá das cualificacións obtidas nos traballos propostos na clase, tanto individuais como grupais. Cando se realice na aula un traballo en grupo, o compoñente do grupo que non asista ese día, e non xustifique a falta (polo tanto, que non traballe co seu grupo) restará á nota final do traballo 1 punto por cada falta. Para acadar o aprobado neste apartado será necesario obter como mínimo un cinco en cada un dos

traballos propostos ó longo do curso. A puntuación dos traballos grupais non será necesariamente a mesma para todos os membros do grupo, dependerá do traballo realizado e da actitude de cada compoñente

b) Un 30% procederá da valoración das actitudes cara ao mundo laboral: a puntualidade, unha actitude de respecto tanto cara o profesorado así coma cara os compañeiros/as, así como a iniciativa, o interese, a participación activa, a responsabilidade e o traballo en equipo dos alumnos/as na aula. Así mesmo tamén se valorará o orden, coidado e mantemento dos espazos e recursos empregados no desenvolvemento do módulo.

c) Un 10 % procedera da creatividade ou innovación na abordaxe demostrada nas exposicións ou traballos tanto individuais como grupais levadas a cabo na aula

Os criterios de avaliación incluídos nos propios resultados de aprendizaxe figuran en cada unidade de traballo, e asemade tomando como referencia as actividades de ensino e aprendizaxe,guiarase ó alumno no xeito máis idóneo para que poidan saber como deben evidenciar os seus coñecementos,destrezas e actitudes para acadar a avaliación positiva .

As actividades de avaliación serán elixidas entre as previstas como actividades de ensino e aprendizaxe para cada unidade de traballo, e daranse indicacións precisas sobre aquelas que deba realizar,constituíndo o marco guía para a propia avaliación do alumnado.

A planificación da avaliación tanto de unidades de traballo como do módulo no seu conxunto ten como fin comparalos resultados do alumnado cos criterios de avaliación de cada unidade e cos resultados de aprendizaxe do módulo,como un referente obrigado.

Os tipos de avaliación que se realizan son: inicial, continua e final do módulo e asemade dende o punto de vista da función no proceso de ensino e aprendizaxe: a formativa e a sumativa. Tendo en conta o axente principal practicarase tamén un sistema de autoavaliación que se reflectirá nunha proposta de exercicios ó remate de cada unidade de traballo. Asemade, segundo o patrón co que se camparen os resultados será por un lado a referencia do promedio da clase, criterial (mínimos para considerar que os resultados de aprendizaxe se alcanzaron), e tamén personalizada.

O proceso de avaliación concrétese en:

Avaliación inicial

Avaliación formativa.

Avaliación sumativa (ó final do proceso de ensino e aprendizaxe do módulo).

As probas de avaliación levaranse a cabo durante todo o proceso de ensino e aprendizaxe,nos diferentes proxectos realizados e dirixidos fundamentalmente a observación -avaliación,sen ser considerados como exame,pero si como reafirmación da consecución dos resultados de aprendizaxe implicados en cada unha das sesións de avaliación parcial do módulo.

O alumnado para acadar a avaliación positiva e polo procedemento de avaliación continua deberá ter unha asistencia regular ás clases, que en ningún caso superará o 15% de faltas de asistencia (xustificadas e non xustificadas). Asemade, para poder practicar o sistema de avaliación continua o alumno/a deberá participar de forma satisfactoria en tódolos proxectos a realizar e acadar os resultados de aprendizaxe nos mínimos - estándar establecidos. Unha actitude activa, de predisposición para participar, aprender e a calidade dos traballos realizados serán especialmente tidos en conta no procedemento de avaliación continua do módulo.

Ó Alumnado, en cada unidade de traballo indícaránselle ós parámetros que se avalían e o grao de consecución estándar que deberá amosar, sendo estes un claro referente para a súa avaliación, xunto cos aspectos mais relevantes nos que deberá fixarse, constituíndo esta acción unha guía para o alumnado en cada unidade de traballo.

Para a valoración terase en conta aspectos como: contido, desenvolvemento da actividade, e presentación.

Así mesmo avalíaranse criterios como:

Actuación do alumno no desenvolvemento dos talleres:

-Manexo de materiais e instrumentos (ordenación e observación das normas de uso), orientación no mesmo, Recollida de materiais e da aula.

-Observación das normas de seguridade e hixiene (limpeza, colocación e orden do material).

-Puntualidade, aportación de material, disciplina no traballo, ritmo de elaboración e actitude no traballo.

-Actuación do alumnado nas actividades individuais: Para a súa valoración se terán en conta os criterios específicos indicados polo profesor en cada momento. Así mesmo valorarase:

-Dificultade do traballo, concordancia dos obxetivos do traballo,

-Adecuación do traballo o tempo previsto,

-Calidade no acabado, dominio da técnica, orixinalidade e creatividade,

-Adaptación ao entorno de traballo, Elección axeitada dos materiais.

Traballos de grupo:

Valorarase: Material aportado polo alumnado,

- Elaboración do tema e organización (adecuación dos obxectivos ao traballo, relación entre as diferentes partes, nivel de comprensión no contido desenvolvido, análise e síntese, exactitude dos datos e conceptos, expresión escrita e ritmo de elaboración),
- análise crítico,
- bibliografía consultada,
- presentación e estilo,
- actitude ante o traballo,
- aplicación dos contidos teóricos,
- Coordinación na actuación dos membros do grupo e participación dos diferentes membros no desenvolvemento do traballo, así como na súa presentación ante os compañeiros e compañeiras, no caso de que a profesora así o requira.

Queda a criterio da docente calificar aos distintos membros dun equipo de traballo cunha nota diferente, se estima que a súa participación e aproveitamento é diferente en algún caso.

Exposicións: Valorarase

- Nivel de comprensión (ordenación, claridade e corrección da exposición, síntese e análise dos contidos expostos),
- Emprego de diferentes recursos e exemplos,
- Expresión dos contidos, presentación e realización do resumo da exposición e capacidade de resposta no turno de preguntas.
- Coloquios: Valorarase: Intervencións (grado de participación),
- Opinións (reflexionadas, e con datos exactos), Actitude de respecto fronte a opinión dos compañeiros,
- Capacidade de síntese e sentido crítico ante a información.

Probas escritas: Valorarase:

- Nivel de comprensión,
- Exposición dos coñecementos,
- Corrección na aplicación da teoría aos exercicios prácticos,
- Emprego dun linguaxe claro e preciso
- Capacidade de valorar suizos (xustificando as afirmacións desenvolvendo unha actitude crítica),
- Capacidade de relacionar conceptos, técnicas e materiais (analizando semellanzas e diferencias), e
- Capacidade de análise e síntese.

Ademais dos suñados anteriormente, o alumno deberá superar os seguintes criterios globais, comúns a todas as Unidades Didácticas estudadas o longo do curso:

- Recoñecer o material traballado e empregado durante o curso.
- Demostrar que recoñece e emprega axeitadamente os materiais, así como as súas características e posibilidades de traballo. Demostrar que coñece diferentes técnicas para traballar cos materiais, así como os instrumentos axeitados.
- Identificar os aspectos a traballar nas actividades e o obxectivo que se persegue.
- Plantexar exercicios diferentes a partir dos materiais e as técnicas estudadas.
- Diferenciar os procedementos no desenvolvemento das súas funcións e as súas diferentes formas.
- Demostrar actitude responsable e respetuosa ante o traballo en equipo e ante a opinión dos demais.
- Presentar todos os traballos nas fechas establecidas.
- Levar a cabo o traballo na aula baixo a supervisión da profesora.
- Realizar as síntesis do traballo escrito sen copiar textos, e presentar o comentario.
- Presentar os traballos con todas as partes solicitadas pola profesora, e léxicamente relacionadas.
- Efectuar as exposicións sin lectura directa.
- Nos traballos en grupo tolos os membros de mesmo deberán coñecer todas as partes do mesmo.

-Acadar o obxectivo principal de cada traballo proposto.

-Autoevaluarse e participar na avaliación dos traballos de grupo.

Se a profesora estima que en algún caso o aproveitamento e participación por parte de un alumno/a non é o axeitado, ou ben por non asistir a clase ou non levar a cabo determinadas actividades, este poderá pedir aos alumnos/ que o considere traballos complementarios.

Todos os traballos e actividades programados teñen carácter obrigatorio, e deberán levarse a cabo na clase e baixo a supervisión da profesora. Para superación positiva do módulo e necesaria a presentación e avaliación positiva de todas as actividades e probas plantexadas o longo do trimestre.

No caso de que o/a alumno/a non acade unha cualificación positiva nas avaliacións parciais realizará as actividades de recuperación que establecerá a profesora de forma individualizada atendendo aos déficits do alumno/a e co obxectivo de acadar os obxectivos do módulo. As actividades do plan de recuperación poderán consistir na elaboración de probas, actividades e traballos semellantes aos propostos. O aquilo que ela considere cumpre cos criterios pedagóxicos de avaliación en cada caso individual. Adaptando se é necesario o tipo de proba ao perfil individual do alumnado a avaliar.

As actividades de recuperación da última avaliación realizaranse nas dúas últimas semanas do curso, antes da avaliación final.

O alumnado terá que ter superado cunha nota mínima dun 5 tanto os exames, como traballos ou actividades de recuperación para poder facer a media ponderada e ter a nota global do módulo. Puidendo recuperar aquela parte que ten suspensa exclusivamente se a docente o considera, ou indo con todo no caso de non telo superado, en cuio caso terá que ser avaliado das partes pendentes para superar o módulo.

Todo documento de avaliación unha vez corrixido e revisado polo alumno/a , será custodiado pola profesora.

Na finalización de cada trimestre procurase que o alumnado leve a cabo un proceso de autoavaliación e de coavaliación coa profesora en canto ao que se refire a: contidos, metodoloxía, recursos e proceso de avaliación.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

No caso de que o alumnado non acade unha cualificación positiva nas avaliacións realizará as actividades de recuperación que establecerá a docente de forma individualizada co fin de acadar os obxectivos do módulo. As actividades do plan de recuperación poderán consistir na elaboración de actividades e traballos semellantes aos propostos o longo do curso e/ou a realización dunha proba escrita.

O período de realización das actividades de recuperación comezará unha vez rematado o trimestre.

Se as medidas de reforzo tomadas ao longo do curso resultan insuficientes e algunha alumna ou alumno non supera o módulo e promociona faranse actividades de recuperación no período previsto a tal fin pola normativa vixente e unha proba das mesmas características que a deseñada para o alumnado con perda do dereito á avaliación continua.

Estas actividades concretarase para cada alumna ou alumno tomando como referencia os resultados de aprendizaxe e os contidos básicos non adquiridos. Por outra banda, as actividades de recuperación terán un carácter marcadamente global e individualizado e incluírán as modificacións metodolóxicas pertinentes para facilitar que o alumnado poida alcanzar os niveis mínimos esixidos.

O alumnado de segundo curso que non poida acceder á FCT no período ordinario por ter este módulo pendente poderá recuperalo neste mesmo período. Para este fin, seránlle asignadas unha serie de actividades de recuperación, con indicación expresa da data final en que serán avaliados.

En ambos casos realizarase un informe de avaliación individualizado. (MD.75.AVA.01 do procedemento de Avaliación PR.75.AVA.01)

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

O sistema extraordinario de avaliación para o alumnado que teña perda do dereito á avaliación continua consistirá:

Nunha proba teórica conceptual de todo o módulo. E nunha proba de carácter prácticas similares as realizadas ao longo do curso na aula/taller/obradoiro. Os criterios de avaliación serán os establecidos no módulo. Quedando ao criterio da docente establecer algunha proba específica para poder avaliar algunha das competencias específicas relacionadas coas diferentes unidades.

Para aprobar o módulo é condición imprescindible obter como mínimo un 5 tanto na parte práctica como na proba teórica, non existindo a posibilidade de facer media entre as probas, nin de gardar parte aprobada se fose o caso.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

A orde de avaliación (Orde do 12 de xullo de 2011) no seu artigo 23.5 sinala que cada departamento de familia profesional realizará cunha frecuencia mínima mensual o seguimento das programacións de cada módulo, indicando grado de cumprimento e xustificación razoada no caso de desviacións, ademais a programación será revisada ao inicio de curso e se entregará unha memoria final de curso.

O seguimento da programación será mensual e darase conta do mesmo no rexistro na aplicación informática.

Para a avaliación da práctica docente atenderase aos resultados das enquisas de satisfacción do alumnado previstas polo sistema de calidade do CIFP, pero tendo en conta, que a avaliación corresponde, en primeiro lugar, á profesora, que se enfrontará a todas as súas tarefas e funcións cunha actitude crítica permanente. De igual xeito, no equipo docente do ciclo formativo e no departamento, en actitude recíproca de participación colectiva, intercambiaranse puntos de vista, analizarase, deliberarase e chegarase a acordos que enriquezan mutuamente a práctica docente. Este procedemento pode estar complementado coas estimacións que o alumnado realice. A profesora provocará e favorecerá a avaliación desde o alumnado medindo desde eles o acerto das súas intervencións.

Os aspectos da programación que se someterán a avaliación son:

- Os obxectivos: A concreción dos mesmos e a adecuación aos resultados de aprendizaxe e criterios de avaliación da programación do módulo e do currículo do mesmo.
- Os contidos de aprendizaxe: A adecuada selección e secuenciación dos mesmos ao longo das unidades didácticas.
- As actividades docentes: Prestando especial atención á coherencia das actividades propostas coa liña metodolóxica que se considera máis adecuada para cada aprendizaxe e ao deseño e aplicación dunhas actividades diversificadas para favorecer os distintos ritmos de aprendizaxe.
- O clima e as relacións na aula: Valorando as interaccións que se producen no grupo, as situacións en que esas interaccións perturban o clima da aula e os procesos de aprendizaxe, a autonomía do alumnado, a adecuación da organización espacial e dos agrupamentos ás características do grupo e do traballo que se realiza.
- Os medios e recursos: uso e rendabilidade que se consegue.
- O sistema de avaliación que se aplica para valorar ao alumnado, así como o propio sistema de avaliación da práctica docente.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Tal e como se establece na lexislación vixente, Orde do 12 de xullo de 2011, no seu artigo 28: ¿Ao comezo das actividades do curso académico, o equipo docente realizará unha sesión de avaliación inicial do alumnado, que terá por obxecto coñecer as características e a formación previa de cada alumno e de cada alumna, así como as súas capacidades. Así mesmo, deberá servir para orientar e situar o alumnado en relación co perfil profesional correspondente.

A avaliación inicial do módulo levarase a cabo con un cuestionario de contidos xerais específicos do módulo, especificado a continuación, que se complementará cos datos proporcionados polo titor/a e datos de información de matrícula.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

O carácter continuo da avaliación debe permitir, a detección precoz das posibles dificultades na adquisición dos contidos por parte do alumnado e, en consecuencia, promover a identificación dos aspectos do proceso que provocan estas dificultades e a adopción das medidas oportunas. Cando a análise da marcha dun discente determine dificultades para o seguimento das unidades de formación e polo tanto para o módulo, darase un apoio educativo personalizado determinando aqueles contidos nos que ten máis dificultades proponendo traballos e actividades de reforzo que lle permitan acadar as capacidades terminais asociados aos contidos mínimos propostos nesta programación didáctica.

En calquera caso, as medidas deberán de ser individualizadas e polo tanto adaptadas ás necesidades concretas de cada caso, polo que despois da avaliación inicial ou en calquera momento do curso no que se detecte unha dificultade se porán en marcha os preceptivos mecanismos de reforzo, ou de ser o caso, solicitarase a axuda do equipo docente e do departamento de información e orientación por se for necesario dar un paso máis na concreción das medidas e promover unha adaptación curricular.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

A educación debe favorecer o desenvolvemento integral do alumnado. Polo tanto, non debe limitarse a impartir contidos teóricos senón que debe favorecer o desenvolvemento integral do alumnado. No conxunto da institución a través dos distintos programas e actividades e neste módulo ademais de abordar contidos conceptuais, procedimentais e actitudinais relativos ás competencias profesionais no posto de traballo teranse en conta a adquisición daqueles contidos de tipo actitudinal que serán positivos para o desenvolvemento profesional e persoal.

Os temas transversais serán abordados a medida que se expoñan o resto de contidos específicos do módulo, estando presentes de xeito continuo nos trocos comunicativos e nos traballos realizados. Así mesmo, tamén serán tidos en conta á hora de calificar ao alumnado como se pode observar tanto nos criterios de avaliación seleccionados, o peso de estes así como os indicadores nomeados.. A profesora estará pendente de que se adquiren as actitudes axeitadas como o respecto, capacidade para traballar en equipo, responsabilidade.

Lembremos que a lei Orgánica 2/2006 de Educación incorpora as competencias básicas ao currículo, como un dos seus elementos, e outórgalles o rol de referente curricular para a avaliación curricular xeral de diagnóstico e a avaliación de diagnóstico. O goberno español asume, con esta decisión lexislativa as conclusións dos Organismos internacionais (a OCDE e a Comisión Europea) e do Programa para a avaliación internacional dos alumnos e alumnas da propia OCDE sobre o ensino e aprendizaxe das competencias básicas como un modelo para mellorar a calidade e a equidade do sistema educativo. A incorporación das competencias básicas ó currículo é unha primeira aposta por acerca o sistema educativo español ás esixencias internacionais.

Tendo en conta o exposto anteriormente e que as e os profesionais desenvolveran o seu traballo nun entorno socioeducativo, debido á características da nosa familia profesional concretáanse como contidos recollidos no curriculum e mínimos exisibles os seguintes:

O ser profesional e saber estar nun entorno profesional.

O presente bloque aparece organizado en tres eixos fundamentais no desenvolvemento do exercicio profesional no ámbito socioeducativo.
-a persoa.

- as relacións interpersoais.
- as relacións co entorno social e natural.

Tanto os contidos procedimentais como actitudinais desenvolveranse de eixo transversal e continuo neste módulo.

Obxectivos

En relación coa persoa:

- Desenvolver o autoconhecimento, autonomía e autorregulación: clarificación de valores, recoñecemento e xestión de sentimentos e emocións propios e alleos, identificación e análise das propias actitudes fronte ao conflito.

Nas relacións interpersoais:

- Saber obxectivar as interpretacións de opinións.
- Capacitarse para o diálogo: argumentación e defensa de opinións.
- Capacitarse en técnicas de negociación e acadar acordos.
- Coñecer e practicar alternativas a todo tipo de agresións ou formas de violencia: comportamentos promotores da non violencia.
- Escoitar activamente.

Nas relacións co entorno social e natural.

- Desenvolver o pensamento crítico: adquisición de información eticamente relevante acerca da realidade. Análise crítico da realidade contrastando os diversos puntos de vista. Actitude de compromiso e entendemento para mellorar a realidade.
- Desenvolver a capacidade de transformación do entorno. Formulación de normas e proxectos que poñan de manifesto criterios de valores relacionados coa implicación, a solidariedade e o compromiso, dentro e fora do traballo.
- Desenvolver o razoamento moral: reflexionar sobre os conflitos de valor. Pensar segundo os criterios de xustiza e dignidade persoal a partires dos principios universais.

Contidos:

Identidade e diversidade cultural.

- A construción da identidade: autoestima e valoración positiva, igualdade de xénero, identidade e alteridade: dereitos da propia identidade e a non discriminación, o descubrimento do outro, igualdade na diferenza.

Xustiza social e equidade.

- Dignidade humana.
- Coñecemento das necesidades e dereitos humanos e das nosas responsabilidades.
- Comprensión das desigualdades e inxustizas nas sociedades tanto no seu interiors como nas relacións entre elas.

Globalización e interdependencia.

- Coñecemento dos sistemas económicos e políticos imperantes no mundo.
- Relacións de poder.

Ética do consumo.

- Cultura mediática.

Desenvolvemento humano sostible.

- Desenvolvemento, ciencia e tecnoloxía.

-Desenvolvemento social, cultural, político e económico tanto local como global: sensibilidade ecolóxica, dereitos sociais e económicos e culturais.

-Comprensión de conceptos acerca de futuros posibles ou previsibles.

Paz e conflito.

-Actitudes fronte o conflito.

-Causas e efectos dos conflitos locais e globais. Esquema do conflito.

-Educar en e para o conflito ou educar en e para a paz.

Democracia.

-A democracia como compromiso participativo na construción dos valores que regulan a convivencia. -Formas de goberno: a soberanía popular.

-Compromisos como cidadáns e cidadás: dereitos, obrigas, e melloras que poderían incidir no ben común.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Ao longo do curso promoveranse diferentes actividades complementarias e extraescolares tendentes a unha adecuada consecución dos resultados de aprendizaxe previstos no currículo, na seguinte liña de actuación:

- Charlas sobre a realidade educativa das escolas e diferentes aspectos relacionadas coa dinámica de traballo e actividades que se realizan nas mesmas, a cargo de profesionais en exercicio.

- Charlas de profesionais que desenvolven o seu labor no ámbito dos servizos sociais de atención á infancia así como noutros ámbitos non formais e informais de atención á infancia.

- Visitas a escolas infantís e/ou equipamentos de educación non formal da cidade e/ou outros concellos.

- Levarase tamén a cabo a organización de actos conmemorativos de datas significativas ou tradicionais: Magosto, Entroido... E outras que se consideren importantes para o desenvolvemento integral dos nenos e das nenas.